Р.Х. Шәймәрдан-Фаткуллин

Ә.Н. Хуҗиәхмәтов

ТАТАР ЭТНОПСИХОЛОГИЯСЕ

КАЗАН (ИДЕЛ БУЕ) ФЕДЕРАЛЬ УНИВЕРСИТЕТЫ
СУРГУТ ДӘҮЛӘТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТЫ

Р.Х. ШӘЙМӘРДАН-ФАТКУЛЛИН
Ә.Н. ХУҖИӘХМӘТОВ

ТАТАР ЭТНОПСИХОЛОГИЯСЕ

Татарстан Республикасы Мәгариф
һәм Фән Министрлыгы
тарафыннан тәкъдим ителгән

Казан-2017

ББК 88.58(=632.3)
УДК 159.922.4(=512.145)
Ш17

Мөгаллифләре:

Р.Х. Шәймәрдан-Фаткуллин, Рәсәй Федерациясе югары һөнәри гыйлеме мактаулы хезмәткәре, Халыкара фәннәр академиясе мөһбир әгъзасы, Педагогик гыйлем халыкара фәннәр академиясе мөһбир әгъзасы, педагогика фәннәре докторы, профессор, Соргыт дәүләт педагогика университетының этник педагогика һәм физик тәрбия мәсьәләләрен өйрәнү лабораториясе баш фәнни хезмәткәре;

Ә.Н. Хуҗиәхмәтов, Халыкара фәннәр академиясе хакыйкый әгъзасы, педагогика фәннәре докторы, Казан (Идел буе) федераль университеты укыту һәм тәрбияләү методологиясе кафедрасы мөдире, профессор, Рәсәй Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының атказанган укытучысы, Татарстан Республикасының атказанган фән эшлеклесе, РАН эксперты.

Бәяләүчеләр:
Р.З. Хәйруллин, педагогика фәннәре докторы, профессор;
Р.П. Хәсбиева, педагогика фәннәре кандидаты, доцент.

Р.Х. Шәймәрдан-Фаткуллин, Ә.Н. Хуҗиәхмәтов. Татар этнопсихологиясе. Казан: Мәктәп, 2017. – 357 бит.
Югары һәм урта һөнәри педагогика уку йортлары өчен
Ш17
ISBN 978-5-85294-344-3

© Р.Х. Шәймәрдан-Фаткуллин, 2017
©Ә.Н. Хуҗиәхмәтов, 2017

КЕРЕШ

Бүгенгесе көндә милләтебезнең психологиясе иң түбән дәрәҗәдә өйрәнелгән өлкәләрнең берсе булып тора. Кызганычка каршы, татар милләтенең психик үзенчәлекләре, сыйфатлары, холкы, милли тойгы, милли хис, милли горурлык төшенчәләре тирәнтен өйрәнелмәгән. Бу өлкәдәге гыйлемнәрне яктырткан әдәбият, мәкаләләр һәм башка төр хезмәтләр булмау сәбәпле, кул астында тупланган материалларны һәм үзебезнең бу мәсәләгә булган карашларыбызны шушы хезмәттә бәян итүне максат итеп куябыз. Киләчәктә бу өйрәнелмәгән өлкә гыйлемнәрен үзләштерергә алынучылар табылыр дигән өметтә калабыз.

Инде бу гыйлемнәрне барлау кемгә, ягъни кайсы һөнәр кешесенә кирәк булыр соң? Беренче чиратта, бүген җир шарында 7 000 артык милләт һәм халыклар яши. 90% артык халык күп милләтле дәүләтләрдә яши. Рәсәй Федерациясе күп милләтле дәүләтләрнең берсе санала. Безнең дәүләттә 120 артык милләт, халыклар һәм 800 этник төркемнәр яши. Дәүләт, хакимият органнарына, оешмаларына татар милләтеннән булган гражданнар белән эш иткәндә бу гыйлемнәрне белү зарур. Икенчедән, бу гыйлемнәр милли мәктәп кысаларында эшли торган теләсә кайсы мөгаллим һәм мөгаллимәгә кирәк. Сыйныф җитәкчесеме, башлангыч сыйныфта эшләүче мөгаллимме, фән нигезләрен укытучы мөгаллимеме, мәктәп, я булмаса мәктәпкәчә яшьтәге гыйлем бирү учрежденияләрендә эшләүче тәрбиячеме, я булмаса җитәкчеме, барчасына да яшь буында милли үзаң үстерүгә алынган һәр педагогик хезмәткәргә белү һәм куллану зарур саныйбыз. Бүгенгесе көндә, хәтта гыйлем бирү учрежденияләрендә эшли торган гамәли психологлар да бу гыйлемнәр өлкәсен аз беләләр, хәбәрдар түгел. Һәм үз чиратында баланы аңлаудан, аңа шәхси якын килүдән ерак торалар. Моның сәбәпләренең берсе булып гамәли психологларда бу милли үзенчәлек, хис, тойгы, холык вә

Научное издание
Рафис Хасанович **Фаткуллов-Шаймарданов**
Анвар Нуриахметович **Хузиахметов**

ЭТНОПСИХОЛОГИЯ

Лицензия ИФ №02144 от 10.11.2008 года
Сертификат соответствия
№РОСС RU.AE51.H3741 от 02.12.2010 года

Редактор **И.Ф. Яруллин**
Корректор **Ф.А. Галеев**
Технический редактор **Р.И. Яруллина**

Подписано в печать 16.11.2016
Бумага офсетная. Печать ризографическая.
Формат 60x84 1/16. Гарнитура «Times New Roman».
Усл.печ.л.21,5. Уч.-изд.л.23,8. Тираж 1000 экз. Заказ 171/6

Отпечатано с готового оригинал-макета в типографии
Издательства Казанского университета
42008, г.Казань, ул. Профессора Нужина, 1/37
Тел.(843)233-73-59, 233-73-28